

Druhý vápenický okrsek leží v údolí Křtinského potoka „U Mramorky“, tj. nedaleko bývalého mramorového jámového lomu na katastru Křtiny, zvaného místopisně „Mramorka“. Objekt patrně vícekanálové vápenické pece leží ve svahu vlevo pod asfaltovou silnicí z Babic nad Svitavou do Křtiny a je částečně překryt návozem břidličného štěrku a stavebním odpadem. Patrná je jen část obdélného peciště a kanálové plenty, která je zbudovaná z hlíny a vápencového kamene a částečně propálená. Předpecí již leží v údolní nivě a využívá starého erozního zářezu Křtinského potoka. Objekt je kompletně zadlabán do sprašových hlín. Jeho středověká datace je možná pouze na základě morfologické stavby, která naznačuje, že může jít o dvoukanálovou pec. O tom, že šlo o pec na vápno, svědčí v hliněných odvalech vápencové kameny a o možném využití k pálení uhlí popelovitý prach. Také k tomuto okrsku se vztahují povrchově těžené vápencové skalky, situované východně k návrší „Farského pole“.

Obě středověké vápenice vykazují jistý hierarchický sled exploatace vápence i konstrukčních úprav, jež mají evidentně vazbu na výsledný šestikanálový pyrotechnologický objekt, který byl roku 2020 lokalizován na katastru obce Habrůvka (okr. Blansko) v nedaleké trati „Na Okluku“ v areálu přírodní rezervace „U Výpustku“ (Kos 2021b). Typologicky se všechny tři referované objekty slučují s nomenklaturou R. Müllera, který je označuje typem 3 (Müller 1976) a řadí do 13.–14. století. V podmínkách Moravského krasu se lze při dataci opřít o objekty archeologicky prozkoumané u Mokré u Brna a Březiny u Křtiny (Kos 2015; 2021a).

Literatura

- Kos, P. 2015: Výzkum vrcholně středověkých vápenických pecí v jižní části Moravského krasu se zřetelem na oblast u Mokré. *Archeologia technica* 26, 27–68.
- Kos, P. 2019: Nové vápenické a cihlářské areály v Moravském krasu a jeho okolí. *Archeologia technica* 30, 22–40.
- Kos, P. 2021a: Březina (okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů* 62(2), 217–218.
- Kos, P. 2021b: Habrůvka (okr. Blansko). *Přehled výzkumů* 62(2), 226–227.
- Müller, R. 1976: Die ungarischen Kalkbrennöfen. *Zeitschrift für Archäologie des Mittelalters* 4, 69–82.

Summary

In 2021, a surface survey was carried out in the area of the Křtiny Brook Valley (Březina u Křtiny cadastral area, Brno-Country District). The first surveyed area located at ‘Babický žlíbek’ hides

the relics of a small lime production site with a large, probably multi-channel, lime kiln in a pit, which was secondarily used as a lime-pit. The second lime production site is located in the Křtiny Brook Valley at ‘U Mramorky’. The lime kiln, probably multi-channel, lies on the slope below the asphalt road from Adamov to Křtiny. Both multi-channel kilns can be preliminarily dated to the High Middle Ages.

Petr Kos

Bučovice (okr. Vyškov)

Ul. Zámek č. p. 10, parc. č. 550/1.

Novověk – industriální období. Zámek. Skupina sond. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: dočasně Archaia Brno z. ú.

Lokalizace: WGS-84: 49.1487908N, 17.0017781E

V rámci zjišťovacího záchraného archeologického výzkumu v roce 2021 na nádvoří jižního předzámčí zámku v Bučovicích byla ve třech sondách dokumentována skladba terénu nádvoří. Sondy byly součástí přípravy projektu obnovy předzámčí. V sondě S1 se podařilo zachytit starší úpravu povrchu nádvoří štětováním v hloubce cca 0,4 m pod současným povrchem. V sondě S2 byla nalezena dvě betonová potrubí pro odvod dešťové vody v hloubce 0,4 m pod současným povrchem a patrně cihelná kanalizační šachta v hloubce cca 0,2 m pod současným povrchem. V sondě S3 (obr. 33), ve středu nádvoří předzámčí, se podařilo dokumentovat patrně cihelný základ pro kašnu (?) o zachycených rozměrech 0,8 × 0,8 m v hloubce 0,5 m pod současným povrchem. O něco níže a západněji (0,1 m) bylo zachyceno betonové potrubí pro odvod dešťové vody, které základ kašny porušilo. V úrovni cca 0,75–0,8 m od současného povrchu bylo odkryto starší štětování prolité vápennou maltou. Jedná se nejspíše o starší povrch nádvoří nebo stavební úroveň (Zbránek 2021).

Literatura

- Zbránek, H. 2021: *Bučovice zámek – sondy*. Rkp. náleзовé zprávy, č. j. MTX202200242 [cit. 2022-11-04]. Uloženo: Archiv náleзовých zpráv Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i. Dostupné také z: Digitální archiv Archeologické mapy České republiky <https://digiarchiv.aiscr.cz/id/M-TX-202200242>.

Obr. 33. Bučovice. Práce na sondě S3 (na fotografii P. Vitula a O. Čmelák), základ pro kašnu a starší úroveň nádvoří. Foto Archaia Brno z. ú.

Fig. 33. Bučovice. Test pit S3 (with P. Vitula and O. Čmelák), fountain foundations and earlier level of courtyard surface. Photo by Archaia Brno.

Summary

Before the restoration of the south forecourt at Bučovice Chateau (Vyškov District) in 2021, three test pits were archaeologically investigated. The excavation yielded earlier levels of courtyard paving, and the possible foundations for a fountain (Fig. 33).

Hynek Zbranek

Čejč (okr. Hodonín)

„Bílá hlína“, parc. č. 3065/1.

Středohradištní období (RS3). Sídliště. Plošný odkryv. Záchraný výzkum. Uložení nálezů: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84: 48.9328056N, 16.9508500E

Během předstihového průzkumu na trase VTL plynovodu Moravia (lokality 02/12) bylo v roce 2021 odkryto sídliště ze střední doby hradištní. Prozkoumáno bylo celkem pět chat s podlahou zahloubenou pod úroveň terénu (obr. 34, 35). Ve většině z nich se více či méně dochovala destrukce kamenné pece/krbu, nosnou konstrukcí střechy pak dokládají sloupové jámy umístěné po obvodu. Na jednu z chat s krbem byla napojena dvě další otopná zařízení kruhového půdorysu. Dno prvního tvořila kumulace drobných kamenů, v dalším se pak nacházely dvě vrstvy plochých kamenů. V zásypu jedné z chat byla nalezena celá lidská lebka.

Na sídlišti byly dále zkoumány menší zahloubené objekty neznámého účelu. Některé z nich byly při okrajích vypálené, a je tedy možné, že se mohlo jednat o menší otopná zařízení/píčky.

Literatura

Neuveдено.

Summary

During a rescue excavation conducted in 2021 on the route of the Moravia high-pressure gas pipeline in Čejč (Hodonín District), the Middle Hillfort period settlement with pit houses was examined (Fig. 34, 35).

Ivan Čižmář, Michal Přichystal

Obr. 34. Čejč. Zahloubená chata ze střední doby hradištní se zbytky otopného zařízení. Foto I. Čižmář.

Fig. 34. Čejč. The Middle Hillfort period pit house with the remains of the stone oven. Photo by I. Čižmář.

Obr. 35. Čejč. Zahloubená chata ze střední doby hradištní obklopená soustavou otopných zařízení a předpevních jam. Foto M. Přichystal.

Fig. 35. Čejč. The Middle Hillfort period pit house surrounded by a set of stone ovens and oven pits. Photo by M. Přichystal.

Čejč (okr. Hodonín)

„Kapánsko“/„Rakvická“, parc. č. 3114.

Raný středověk. Sídliště. Plošný odkryv. Záchraný výzkum. Uložení nálezů: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: S-JTSK: -575674.55, -1193190.69; -575965.22, -1192853.16; -575657.58, -1193172.43; -575947.32, -1192831.83

V průběhu roku 2021 uskutečnili pracovníci Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i., předstihový výzkum před plánovanou výstavbou VTL plynovodu Moravia v polní trati „Kapánsko“, respektive „Rakvická“. V rámci skryté plochy o rozloze zhruba 1,21 ha bylo objeveno celkem 308 zahloubených objektů, z nichž dva bylo možné na základě získaného materiálu datovat do raného středověku. V prvním případě se jednalo o základy menšího domu čtvercového půdorysu s podlahou částečně zapuštěnou do úpatí příkrého svahu zvedajícího se nad pravým břehem

Obr. 36. Čejč. Chata s vrstvou zvířecích kostí. Foto M. Přichystal.

Fig. 36. Čejč. A pit house with a layer of animal bones. Photo by M. Přichystal.